

Prezident republiky o součinnosti Čechů s Němci

Projev prezidenta ve Znojmě:

Pane starosto! Děkuju Vám a všemu občanstvu za milé uvítání. Vzpomněl jste mých slov z roku 1924 o nutnosti klidného soužití obou národností. Rád slyším Vaše ujištění, že se Vám tu spolupráce daří.

(Německy:) Doba pěti roků je v životě národů lhůta jenom krátká. Za několik málo roků nedají se poměry, které zrály po staletí, změnit rychle a v okamžiku. Ale přece porozumění obou našich národů učinilo pokroky i v této krátké době. Začáteční obtíže nejsou překonány jenom ve Znojmě, nýbrž v celém státě. Národové si zvykají na soužití, a dobré následky, jež okolnost tato projevuje, jsou všude patrné.

(Česky:) Přeji Vašemu městu, aby pokračováním v úsilí o smír a spolupráci všech občanů dodělalo se mnohých úspěchů.

Odpověď starostovi Bítova:

Pane starosto, děkuju Vám za Vaše uvítání, vím, že člověk těžko opouští dům, v němž se narodil a v němž žil. Ale nepochybuju, že si také zamilujete své nové domy, neboť je můžete tak zařídit, aby Vám těžkou práci Vaši usnadňovaly víc než posavadní. Přeji Vám v nich mnoho štěstí. Ale hlavní věc je, že to obětujete zemi a vlasti. Ta přehrada je malý Egypt. Když si vzpomínám na Egypt, kde jsem před časem byl, jaké tam stavěli přehradu! Doufám, že naši odborníci to svedou také, když je vláda a země budou podporovat, a že občané bítovští nebudou mít trpkosti, neboť získají nejen hospodářsky, ale i vědomím, že udělali dobrou věc pro celek.

Projev prezidenta ve Vranově:

Děkuju Vám, pánové, za Vaše milá slova. Přijel jsem se podívat na místa, na nichž lidský mozek a lidské ruce provedou v dohledné době velké hospodářské dílo, jež má přinést tomuto kraji nový rozkvět.

(Německy:) Budoucí vranovská údolní přehrada ukazuje, že vytrvalá práce překonává problémy a nesnáze, které se zdají nepřekonatelnými. Jsem přesvědčen, že se tímž způsobem podaří rozřešit také otázku odbytu výtečných výrobků znojemského zelinářství. V těchto dnech jsem četl, jak zvláštní nákladní rychlovlaky dopravují Vaše zboží přes Děčín do Německa. Přeju Vašemu podnikání zdaru nejlepšího. Úspěch se dostaví, jestliže pro vnitřní náš trh budete dodávat výrobky kvalitní.

(Česky:) Děkuju ještě jednou, pracujte pilně a také trochu přemýšlejte. Mějte se dobře!

Prezident republiky o součinnosti Čechů s Němci. Lidové noviny, 37, 1929, č. 314, s. 1-2, 22. 6. Otištěno též: **Prezident republiky nadšeně uvítán v Podyjí.** Národní osvobození, 6, 1929, č. 171, s. 3, 22. 6., a v dalších československých listech.

A ÚTGM-CD 27, strojopisný koncept prezidentových projevů, datováno 21. 6. 1929.

Prezident republiky na Moravě

Prezident na své cestě, kdy projížděl šedesáti obcemi a městy, odpověděl na uvítací pozdravy:

V Boskovicích:

Pánové, zejména pane starosto, já Vám především děkuju za srdečné a milé přivítání. Je mně to povzbuzení a jsem rád mezi Vámi.

Co jste řekli o tyfu, to jsem všelicos slyšel a slyším. Podle zkušeností v Praze, které jsme měli, a podle toho, co hygienikové Vám říkají, je jediný prostředek: pořádný vodovod. To jsou oběti, ale máte spolupracovníky, a to je zájem nejen města, ale vlastně i celého kraje, protože město působí; když nejste zdraví Vy, jde to na venkov. Budete podporováni – pokud jsem informován – úřady, abyste udělali svou povinnost. Máte znalce, jděte jim na ruku a takovou společnou práci dojdete cíle.

Přeji Vám ze srdce vše, co jste Vy přáli mně.

V Jevíčku:

Předně Vám děkuju za laskavé uvítání. Pokud se týká našich politických ideálů a cílů, jistě – jak také pánové mluvili za samosprávu – v demokracii není státem jeden, nýbrž my všichni bez rozdílu jsme stát. A odtud povinnost nás všech, každého občana, o stát se starat, jak se stará o své záležitosti. Jsem jist, že nové zřízení, zvláště zde na Moravě, bude prospívat. Začátky jsou dobré. Přeji Vám, abyste mnoho vykonali v zájmu svého užšího okresu, města a celého státního celku.

(K zástupci německých členů okresního zastupitelstva německy:)

Prosím, abyste svým krajanům tlumočili srdečné moje pozdravy. Na pozdrav a přání mně vyslovené stejně srdečně děkuju. Bude mým úkolem – jako dosud – aby mezi lidem československým a německým vládl mír a spolupráce.

Potom se informoval prezident u ředitele ruského gymnázia Svetozarova o počtu žactva, o koedukaci, kolik profesorů je na ústavě zaměstnáno, zda také mají zvláštní kursy, jak tyto kursy se osvědčují a jaké výsledky může škola vykázat. Ke konci se rozloučil: Děkuju za Vaše pozdravy, pozdravujte svou mládež.

Na Bouzově:

Odpověděl velmistrovi řádu Německých rytířů, biskupu Norbertu Kleinovi.

Já Vám mockrát děkuju. Vy jste všechno řekl, co bych i já, pane biskupe, mohl povědět. A zejména nyní máme všechny možnosti pro splnění úkolů křesťanských. Jak to Pavel řekl ve svém projevu: Lásku, víru a naději; láska je největší!

V Litovli:

Děkuju Vám, pánové, Vám i všem přítomným za to, jak jste mě uvítali. Vzpomněli jste Jiřího z Poděbrad a hradu Bouzova. Přijíždím tam odtud. Za-

mysleme se nad historií od krále Jiřího až po dnešní slavnost. Najdeme mnoho, co nás může poučit, co máme dělat. Mám pevnou naději, že budeme svůj stát zdokonalovat, že tedy se budeme zdokonalovat jako občané.

V Prostějově:

Milí pánové! Jak Vám mám děkovat několika slovy? Mám radost z toho všeho, co jsem dnes zažil a co zažíváme teď. Vzpomínáte mé první návštěvy prostějovské. Je to zase tak srdečné, jak to bylo. Přeju Vám, co jste přáli mně. Jak bych Vám to řekl? Vy jste tedy velké město – ten hanácký Jeruzalém, prosím, to je něco! Já již jako kluk jsem o Prostějově slýchal, vlastně ani ne o Prostějově, to se mluvilo o „prostějovské“, o „režné“. To bylo všechno. Teprve když jsem rostl, viděl jsem, jak to řekl Váš krajan – předseda senátu –, že se Prostějov sám z poroby osvobozuje. Pozoroval jsem, jak nový Prostějov působil nejen na Hanáky, ale i na ty ostatní. To jsem viděl s radostí, jak svůj úkol konal. Přeju městu rozumnou podnikavost nejen obchodní, nýbrž pro všechny obory. Buďte vzorem pro svůj kraj, pro Moravu, pro republiku! Necht' Vás Bůh živí!

Prezident republiky na Moravě. Lidové noviny, 37, 1929, č. 304, s. 1-2, 17. 6. Otištěno též: **Slavná cesta pana prezidenta Moravou.** České slovo, 21, 1929, č. 144, s. 1, 17. 6., a v dalších československých listech.

A ÚTGM-CD 29, strojopis konceptu prezidentových projevů, datováno 16. 6. 1929.

Prezident republiky v Táboře

Prezidentovo poděkování za uvítání starostovi města:

Pane starosto, děkuji Vám i všemu občanstvu za milé uvítání. Mluvili jste o historickém táboru. Vzpomněl jste – a právem – mých slov, když jsem vra- ceje se z ciziny navštívil Tábor. Ministerský předseda dal vám nedávno k mým slovům pěkný výklad. Je to neobyčejně významná epocha našich dějin, k níž chtějící nechtějící stále se musíme vracet. Zahájili jsme tenkrát jako národ novou dobu a přirozeně nedovedli jsme ve všem hned nalézt pravou cestu. To nám otec národa Palacký správně vyložil, že naše doba je uskutečňováním a zdokonalováním idejí a směrů tehdá koncipovaných a započatých. Mezi Tábo- rem prvotním a Tábořem dnešním leží veliká zkušenost. Svorná a úsilovná práce je bezpečným prostředkem k tomu, aby bylo dosaženo ideálů a cílů Tá- bora prvotního a dnešního. Přeju Táboru dnešnímu i celému kraji, aby se vám úkol zdařil. Jsem si toho vědom, že tu běží o úkol nejen Táboru, nýbrž celého národa, a že zejména náš obnovený stát má povinnost podporovati celý náš jih, zejména po stránce hospodářské a sociální.

Na výstavišti:

Pane předsedo výstavního výboru, děkuji Vám za Vaše slova. Je významno, že jste k výstavě hospodářské připojili výstavu památek čs. válečnictví. Přítom- nost – minulost, minulost základem přítomnosti. Vidím ve Vaší výstavě v prvé řadě práci pro mír. Chceme mír, chceme mír v Evropě a zejména s našimi sou- sedy. Tento náš pacifismus neznamená podlamovat bojovného ducha, jak se to stranicky říká. To znamená vychovávat občana uvědomělého, který chce mír, ale když je donucen, je dobrý voják. To, co si prací někdy vydobyl národ, národ bude chránit ze všech sil, bude-li potřeba. Humanitní program – i ten byl radikálně formulován na Vašem jihu, neznamená slabost, znamená, jak řečeno, uvědomělost, velící velmi energicky i obranný boj, když je toho potřeba. Obrana vždy je nejen nutná, nýbrž také mravně dovolená. Není lidské znásilňo- vat druhého – jednotlivce nebo národy – ale bylo by nelidské nehájit, a v tom smyslu přijímám tedy tuto kombinaci Vaší výstavy: Práce, a když potřeba – železo. Přeju Vám, abyste v úspěchu výstavy našli odměnu své záslužné práce.

Projev k legionářům:

Bratře legionáři, děkuji Ti a všem bratřím za pozdrav a program. Byl jsem poslancem jižního pošumavského kraje a od té doby znám Vaše potřeby. Je pravda, že se v centru státu někdy zapomíná na jeho periferii. Je se mnou před- seda vlády a všimne si vyslovených přání stejně jako já. Vaše výstava je také velmi pěkný program a poučení. Nezapomeneme českého jihu! Jako legionáře